

УДК 327:339.92

*А. Г. Саргсян, студ. магістратури
кафедри міжнародної інформації
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки (Україна, м. Луцьк)*

*Науковий керівник: Є.Б. Тихомирова, д.політ.н., проф. кафедри
міжнародної інформації СНУ ім. Лесі Українки*

**Транскордонна взаємодія Вірменії
та Азербайджану: інформаційна війна**

*Роботу виконано на кафедрі міжнародної
інформації СНУ ім. Лесі Українки*

*Проаналізовано повідомлення, поширювані у віртуальному
середовищі контрольованими державою сайтами і
незалежними від держави інтернет-форумами. Автор*

стверджує, що важко передбачити, хто переможе в цій боротьбі, але однозначно можна сказати, що в цій інформаційній війні страждають люди, між якими існує люта ворожнеча.

Ключові слова: Інтернет-джерел, конфлікти, транскордонне співробітництво, Вірменія, Азербайджан.

Sarhsian A. H. Transborder cooperation between Azerbaijan and Armenia: information war. Analyzed the messages distributed virtual environments mainly on state-controlled sites and independent of the state Internet forum. The author argues, that hard to say who wins this fight, but we can say that in this conflict and even war and media war affects people burning enmity between them.

Key words: Internet sources, conflicts, cross-border cooperation, Armenia, Azerbaijan

Конфлікт між Вірменією та Азербайджаном виник не сьогодні, між країнами навіть велися війни, проте були моменти, коли конфлікт стихав і йшов начеб то до розв'язки, але потім з якихось причин набирив ще більших оборотів. Найголовнішим, але не єдиним, у цьому конфлікті є питання щодо Нагірного Карабаху. Сьогодні ці країни ворогують між собою, головним чином, в інформаційній сфері. Кожна з них реалізує свою агресивну інформаційну політику щодо іншої, спрямовуючи її на формування негативного сприйняття опонента. Інформаційний простір транскордонної взаємодії Вірменії та Азербайджану дедалі більше стає сферою інформаційного протистояння, в яке включені як традиційні, так і новітні медіа ресурси.

Метою нашого дослідження стали повідомлення, що поширюються у віртуальному середовищі переважно на

контрольованих державами сайтах та незалежних від держави Інтернет-форумах, оскільки саме в Інтернет-ресурсах досліджуваних країн найбільш активно використовується інструмент чорного ПР, розповсюджується негативна чи брехлива інформація, що спрямована на погіршення іміджу та ставлення людей до іншої країни. Розповсюдження негативної інформації про сусідів, на наш погляд, є основним трендом інформаційної анти вірменської та анти азербайджанської політики Вірменії та Азербайджану.

Аналіз показав, що, зокрема, на азербайджанських сайтах розміщується інформація про те, що Вірменія веде нечесну інформаційну боротьбу і проводить анти азербайджанську політику. Подібні оцінки в Інтернеті, на думку професора Р. Алигулієва, знаходимо на сайтах: www.azerbaijan.com, www.azerbaijan.info, www.azerbaijan.biz, www.azerbaijan.org, www.baku.com, www.baku.tv, www.baku.su, www.azer.info, www.nakhchivan.com, www.karabakh.com, www.karabakh.net, www.karabakh.org, тощо. Тут аналізується вірменська інтерпретація негативної інформації про Азербайджан, зокрема про слабкість військ, про неполадки в державі, про терористичні заходи тощо [6].

У повідомленнях, які стосуються проблем взаємодії вірмен і азербайджанців, представники Азербайджану завжди підкреслюють свої сильні сторони. Згадуючи Вірменію, вони розповідають про її ганебні заяви, акцентують увагу на її програші в інформаційній війні, виправдовують власну політику, розповідаючи про свої подальші наміри в привабливому світлі [9]. На думку азербайджанських дослідників, велике інформаційне агентство “РЕГНУМ” веде анти азербайджанську

політику, розповсюджуючи негативну інформацію про Азербайджан. Це вони пояснюють тим, що основний центр агентства знаходиться в столиці Вірменії в Єревані, а на більшості головних посад працюють вірмени [11]. Для того, щоб протистояти Вірменії, Азербайджан поширює інформацію про розвиток власних інформаційних технологій та наводить приклади, коли він проводив вдалу політику контр наступу, яка запобігала розповсюдженню негативної інформації про країну [5].

Відповідно вірменські сайти поширюють інформацію про антивірменську політику Азербайджану. Зокрема нерідко знаходимо інформацію про те, що в Азербайджані ведеться жорстока політика проти вірмен, про те, що особи, які народилися у вірмено-азербайджанських родинах, відчувають великий тиск на себе, що їм доводиться навіть використовувати азербайджанські імена для того, щоб не мати проблем з чиновниками [10,12]. Для того, щоб ослабити Азербайджан в очах інших, на цих сайтах надається контр інформація на повідомлення азербайджанських ЗМІ. Один з парадоксальних висновків вірменських аналітиків, зокрема виглядає так – азербайджанська інформаційна війна має зворотню дію, тобто негативно впливає не на вірмен, а на самих азербайджанців [2].

Поширюється інформація про те, що Вірменія готова до військових дій, забезпечена всім необхідним і здатна протистояти Азербайджану. У повідомленнях вірменських сайтів нерідко поширюється думка про військові можливості Вірменії та її могутність [1]. Вони звертають увагу на те, що ЗМІ Азербайджану дезінформують населення, хакери країни здійснюють напад на важливі сторінки вірменського уряду, крім

цього в соціальних мережах поширюється досить негативна інформація про Вірменію, про людей і про історію країни (в азербайджанських ЗМІ навпаки Вірменія звинувачується у нечесній боротьбі) [6,7]. Певну увагу вірменські історики приділяють історії, розповідаючи про те, що в Азербайджані перевершують інформацію про анти вірменську політику в 1990 р. Вчені Вірменії звинувачують Азербайджан в цьому та просять щось зробити з цією ситуацією, і відповідно представляють Азербайджан в негативному світлі[13].

Звичайно ж, як і Азербайджан про свої перемоги, так і Вірменія поширює інформацію, що в боротьбі з Азербайджаном часто зазнає перемоги і вони нічим не відстають, а скоріш перевершують [3]. На багатьох сайтах, сторінках, соціальних мережах можна побачити інформацію стосовно досліджень про анти вірменську політику Азербайджану і навпаки, про всі її етапи та наслідки для обох країн, також про розпалення ворожнечі між громадянами в соціальних мережах вірмен проти азербайджанців тощо.

Загалом важко сказати, хто перемагає в цій боротьбі, але можна стверджувати, що через цей конфлікт і навіть не військову, а інформаційну війну, страждають люди, розпалена ворожнеча між ними, хоч і багато хто спілкується між собою, та таких мало. Під час інформаційної війни між даними країнами проводиться значна дезінформація як з боку Азербайджану так і з боку Вірменії. Неможливо визначити однозначно, хто правий хто ні, і страждає при цьому всі в даному регіоні, але особливо народ Вірменії, Азербайджану та Нагірного Карабаху. Виходячи з інформації, яка надається обома країнами, то конфлікт зараз знаходить в самому розпалі, і кожна країна говорить про те що готова до війни.

Джерела:

1. Вірменія готова воювати з Азербайджаном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?virmeniya_gotova_voyuvati_z_azerbaydzhanom&objectId=1264039
2. Азербайджанская пресса: Информационная война против Армении дает обратный эффект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.am/rus/news/82933.html>
3. Армения играет на равных во многих случаях даже побеждает [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://artsakhtert.com/rus/index.php?option=com_content&view=article&id=3173:2013-11-01-11-35-29&catid=8:2012-02-07-16-38-02&Itemid=19
4. Антиармянская информационная политика Азербайджана [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.noravank.am/rus/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2519
5. Антиармянская информационная система Азербайджана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.hayazg.info/>
6. Армянский терроризм в интернет пространстве [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://karabakhinfo.com/ru/manset/793.html>
7. Власти Азербайджана разжигают антиармянские настроения в стране [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newsland.com/news/detail/id/719850/>
8. Интернет как поле информационной войны против Армении [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.noravank.am/rus/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2591
9. Асланов Эльнур. Финансистами антиазербайджанской риторики некоторых европейских «правозащитников» являются

армяне [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.1news.az/interview/20130823105350614.html>

10. Ненависть к армянам культивируется в Азербайджане на государственном уровне [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://yerkramas.do.am/news/nenavist_k_armjanam_kultiviruetsja_v_azerbajdzhane_na_gosudarstvennom_urovne/2009-12-15-13393-987

11. «Регнум» продолжает проводить антиазербайджанскую политику [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.aze.az/news_reqnum_prodoljaet_provodi_69627.html

12. Роль медиа в антиармянской информационной системе Азербайджана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.diplomat.am/load/public/5-1-0-365>

Ученые Армении обвиняют Азербайджан в «в извращении правды» об антиармянских погромах в 1990 году [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.baltinfo.ru /2014/01/19/Uchenye-Armenii-obvinyayut-Azerbaidzhan-v-v-izvraschenii-pravdy-ob-antiarmyanskikh-pogromakh-v-1990-godu-402799/>